

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อทางวิทยุ และความต้องการรายการวิทยุ เพื่อการศึกษานอกโรงเรียนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมปลายในเขตอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมือง ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อทางวิทยุของนักศึกษาทางไกล ที่มีถิ่นอาศัยในเขตอำเภอเมือง และนอกเขตอำเภอเมือง รวมทั้งศึกษาถึงความแตกต่างในด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและ ความต้องการด้านรายการวิทยุ เพื่อการศึกษานอกโรงเรียนของนักศึกษาทางไกลทั้งสองกลุ่ม ดังกล่าวแล้ว

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุของนักศึกษาทางไกลในเขต อำเภอเมือง และนอกเขตอำเภอเมือง

1.1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุของนักศึกษาทางไกลในเขต อำเภอเมือง

จากกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอเมืองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 180 คน มีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อวิทยุสรุปได้ดังนี้

การเปิดรับสื่อวิทยุเพื่อฟังรายการส่วนใหญ่ใช้วิธีเลือกฟังรายการวิทยุจากหนังสือ คู่มือแจ้งรายการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ (61.2%) สำหรับจุดมุ่งหมาย ในการรับฟังนั้น ส่วนใหญ่รับฟังรายการเพื่อความรู้ (82.0%) ส่วนความบ่อยครั้งในการรับ ฟังวิทยุ(55.3%)หลาย ๆ วันฟังครั้ง และฟังวิทยุทำงานอื่นไปด้วย (61.1%) สำหรับสถานที่ รับฟังวิทยุ ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ส่วนใหญ่รับฟังรายการวิทยุที่บ้านของตนเอง (83.7%) ส่วนรายการบันเทิงอื่น ๆ นักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอเมืองชอบฟังรายการตลกขบขัน (46.2%) สำหรับรายการวิทยุประเภทส่งเสริมความรู้ที่นักศึกษาชอบฟังคือ รายการเกี่ยวกับการส่งเสริม

อาชีพทั่วไป (18.3%) และรายการเกี่ยวกับกาในเมือง (18.3%) รายการประเภทข่าว
นักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอเมืองชองพั่ง คือ ข่าวในประเทศ (48.9%)

1.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับสื่อทางวิทยุของนักศึกษาทางไกลนอก เขตอำเภอเมือง

จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาทางไกลนอกเขตอำเภอเมืองที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้
จำนวน 51 คน ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

นักศึกษาทางไกลนอกเขตอำเภอเมืองส่วนใหญ่ใช้วิธีเลือกการรับฟังรายการวิทยุ
จากหนังสือคู่มือแจ้งรายการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ (64.7%) สำหรับ
จุดมุ่งหมายในการรับฟังรายการวิทยุ นักศึกษานอกเขตอำเภอเมืองส่วนใหญ่ (84.0%) รับฟัง
รายการวิทยุเพื่อความรู้ ส่วนความบ่อยครั้งในการรับฟังรายการวิทยุ นักศึกษาทางไกลนอก
เขตอำเภอเมืองส่วนใหญ่ (43.1%) รับฟังวิทยุหลาย ๆ วันฟังครั้ง และขณะฟังวิทยุทำงานอื่น
ไปด้วย (54.9%) สถานที่รับฟังรายการวิทยุ คือ บ้านของตนเอง (80.4%) ส่วนรายการ
บันเทิงอื่น นักศึกษาทางไกลนอกเขตอำเภอเมืองชอบฟังรายการตลก (36.0%) ในด้านรายการ
วิทยุประเภทส่งเสริมความรู้ส่วนใหญ่ รับฟังรายการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพอนามัย (21.6%)
เท่า ๆ กัน กับรายการส่งเสริมความรู้ด้านการศึกษา (21.6%) สำหรับรายการข่าวที่นักศึกษา
ทางไกลนอกเขตอำเภอเมืองชอบฟังได้แก่ ข่าวภายในประเทศ (53.1%)

1.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุของ นักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมือง

ผลจากการวิเคราะห์และการทดสอบทางสถิติพบว่า นักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอ
อำเภอเมือง และนอกเขตอำเภอเมือง มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อแตกต่างกัน ในด้านจุดหมาย
ของการรับฟังรายการวิทยุ รายการประเภทความรู้ที่ชอบฟัง รายการบันเทิงอื่นที่นอกเหนือ
จากรายการเพลงซึ่งรับฟังเป็นประจำ รายการข่าวที่รับฟังเป็นประจำ ตลอดจนสถานที่รับฟัง
รายการวิทยุ

จากพฤติกรรมการเปิดรับสื่อทางวิทยุที่ได้ทำการศึกษารายการว่า นักศึกษาทางไกล ในเขตอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมือง มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุแตกต่างกัน ซึ่งมี แนวโน้ม เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ความต้องการรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนของ นักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมือง

2.1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนของ นักศึกษาในเขตอำเภอเมือง จากกลุ่มตัวอย่าง 180 คน สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ความต้องการในด้านเนื้อหาของรายการวิทยุ

นักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอเมือง มีความต้องการความรู้ เกี่ยวกับกฎหมาย อาญาในเรื่องการป้องกันตนเองและทรัพย์สิน (66.7%) มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย แห่งและหาพิชัยในเรื่องเอกเทศสัญญา (37.1%) ต้องการความรู้ในด้านสุขภาพและอนามัย ในเรื่องการป้องกันโรคต่าง ๆ (54.7%) มีความต้องการการด้านเศรษฐกิจในเรื่องการทำ อาชีพเสริม (38.8%) และมีความต้องการเนื้อหาด้านการเมืองเรื่องความรู้เรื่องรัฐบาล ชุดปัจจุบัน (44.7%)

2.1.2 ความต้องการด้านรูปแบบและวิธีเสนอรายการวิทยุเพื่อการศึกษา ออกโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอเมือง มีความต้องการ รูปแบบการดำเนินรายการโดยการพูดคุยอย่าง เป็นกันเองกับผู้ฟัง (37.1%) และต้องการให้มีการเสนอรายการวิทยุ เพื่อการศึกษาออกโรงเรียน โดยการให้ความรู้แล้วแทรกรายการ บันเทิงบ้าง (49.7%)

2.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนของ นักศึกษาทางไกลนอกเขตอำเภอเมือง จากกลุ่มตัวอย่าง 51 คน สรุปได้ดังนี้

2.2.1 ด้านเนื้อหาของรายการวิทยุ

นักศึกษาทางไกลนอกเขตอำเภอเมืองมีความต้องการความรู้ด้านกฎหมายอาญา ในเรื่องการป้องกันตนเองและทรัพย์สิน (56.0%) มีความต้องการความรู้ด้านกฎหมายแห่ง

และพาณิชย์ในเรื่องเอกเทศสัญญา (37.3%) มีความต้องการความรู้ด้านสุขภาพและอนามัยในเรื่องการป้องกันโรคต่าง ๆ (52.9%) มีความต้องการความรู้ด้านเศรษฐกิจในเรื่องการทำอาชีพเสริม (38.0%) และมีความต้องการความรู้ด้านการเมืองในเรื่องรัฐบาลชุดปัจจุบัน (54.9%)

2.2.2 ค้ำรูปแบบและวิธีเสนอรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียน

ผลจากการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษาทางไกลนอกเขตอำเภอเมืองมีความต้องการรูปแบบการดำเนินรายการโดยการพูดคุยอย่างเป็นกันเองกับผู้ฟัง (41.2%) และต้องการให้มีการเสนอรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนโดยการใช้ความรู้แล้วแทรกรายการบันเทิง (43.1%)

2.3 ผลการวิเคราะห์และการทดสอบทางสถิติพบว่า นักศึกษาทางไกลในเขต

อำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมือง มีความต้องการรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนแตกต่างกันในด้านความต้องการเกี่ยวกับกฎหมายแห่งและพาณิชย์ ความต้องการด้านเนื้อหาเรื่องสุขภาพและอนามัย ตลอดจนรูปแบบและวิธีเสนอรายการเพื่อการศึกษาออกโรงเรียน

จากผลการทดสอบทางสถิติ มีแนวโน้มว่านักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมืองมีความต้องการรายการวิทยุ เพื่อการศึกษาออกโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์และทดสอบความแตกต่างในด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุของ นักศึกษาทางไกล ตามตัวแปรด้าน เพศ อายุ อาชีพ และรายได้

3.1 ผลการวิเคราะห์และทดสอบความแตกต่าง ในด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักศึกษาทางไกล พบว่าแตกต่างกันในด้านการฟังข่าว คือ เพศชายและเพศหญิงจะชอบฟังข่าวในประเทศเป็นส่วนใหญ่ แต่เพศชายชอบฟังข่าวกีฬา ส่วนเพศหญิงชอบฟังข่าวท้องถิ่น สำหรับการทำงานอย่างอื่นขณะรับฟังรายการเพศหญิงจะทำงานอย่างอื่นไปด้วย ส่วนเพศชายจะไม่ทำงานอะไร

รายการบันเทิงที่ชอบฟังนอกจากการฟังเพลงแล้ว เพศชายและเพศหญิงชอบฟังรายการตลกเหมือนกัน แต่ค่างที่เพศหญิงชอบฟังละครมากกว่าเพศชาย

3.2 ผลการวิเคราะห์และทดสอบความแตกต่างพฤติกรรมเปิดรับสื่อทางวิทยุของนักศึกษาทางไกลแต่ละกลุ่มอายุ พบว่า แตกต่างกันในเรื่องสถานที่รับฟังรายการวิทยุ คือ นักศึกษาทางไกลที่มีอายุ 16-19 ปี จะรับฟังวิทยุที่บ้านตนเอง, ที่ทำงาน, บ้านเพื่อนและบ้านญาติ โดยจะไม่ไปฟังที่อื่นอีก เช่นเดียวกับนักศึกษาทางไกลที่มีอายุ 20-39 ปี แต่นักศึกษาที่มีอายุ 20-39 ปี จะไปฟังที่อื่นอีกนอกจากสถานที่กล่าวแล้วข้างต้น ส่วนนักศึกษาทางไกลที่มีอายุ 40-59 ปี จะรับฟังรายการวิทยุที่บ้านตัวเองและที่ทำงาน โดยจะไม่ไปฟังที่บ้านเพื่อนและบ้านญาติ สำหรับการทำงานอย่างอื่นขณะฟังวิทยุไปด้วยนั้น นักศึกษาทางไกลที่มีอายุ 40-59 ปีจะทำงานอย่างอื่นไปด้วย ส่วนนักศึกษาที่มีอายุ 16-19 ปี และ 20-39 ปี จะไม่ได้ทำงานอะไร

3.3 ผลการวิเคราะห์และทดสอบความแตกต่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อทางวิทยุของนักศึกษาทางไกลแต่ละสาขาอาชีพ พบว่า มีความแตกต่างในเรื่องของการอาชีพหลักกับรายการความรู้ที่ชอบฟัง คือ นักศึกษาที่มีอาชีพทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนชอบฟังรายการส่งเสริมการเกษตร สารคดีท่องเที่ยว และธุรกิจการค้า ส่วนนักศึกษาที่มีอาชีพทำนา สนใจในเรื่องการศึกษา การส่งเสริมการเกษตร และการส่งเสริมอาชีพ สำหรับนักศึกษาที่มีอาชีพเป็นลูกจ้างพนักงานและรัฐวิสาหกิจมีความสนใจในเรื่องการส่งเสริมการเกษตรและการเมือง นักศึกษาที่เป็นนักบวช มีความสนใจในเรื่องการศึกษาและศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมมากกว่านักศึกษาที่มีอาชีพการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน ส่วนนักศึกษาที่มีอาชีพค้าขายมีความสนใจชอบฟังรายการความรู้ด้านการค้ามากกว่านักศึกษาที่มีอาชีพทำไร่ อาชีพรับจ้าง และอาชีพทำสวน

สำหรับสถานที่ที่รับฟังรายการวิทยุของนักศึกษาทางไกล พบว่ามีความแตกต่างกันโดยนักศึกษาที่มีอาชีพแตกต่างกันจะฟังวิทยุที่บ้านของตัวเองเป็นส่วนใหญ่ ส่วนนักศึกษาที่มีอาชีพทำนา ทำไร่ และพนักงานลูกจ้างรัฐวิสาหกิจจะฟังวิทยุที่ทำงานมากกว่านักศึกษาที่มีอาชีพทำสวน อุตสาหกรรมในครัวเรือนและค้าขาย ส่วนนักศึกษาที่มีอาชีพทำไร่ รับจ้างจะไปฟังวิทยุที่บ้านเพื่อนมากกว่านักศึกษาที่มีอาชีพทำนา ทำสวน อุตสาหกรรมในครัวเรือน ค้าขาย และนักศึกษาที่มีอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ

3.4 ผลการวิเคราะห์และทดสอบความแตกต่างในด้านพฤติกรรม การเปิดรับสื่อวิทยุของนักศึกษาทางไกล แต่ละระดับรายได้พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านการฟังข่าวโดยนักศึกษาทางไกลที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อปี มีความสนใจข่าวต่างประเทศมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีรายได้ นักศึกษาที่ไม่มีรายได้สนใจข่าวเกษตรกรรมมากกว่านักศึกษามีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อปี นักศึกษามีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อปี สนใจข่าวต่างประเทศมากกว่านักศึกษามีรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อปี ส่วนรายการบันเทิงที่นักศึกษาทางไกลชอบฟังคือ รายการตลกขบขันเป็นส่วนใหญ่ โดยนักศึกษาที่ไม่มีรายได้ชอบฟังละครวิทยุมากกว่านักศึกษาทางไกลที่รายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อปี นักศึกษามีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อปี และ 20,001-30,000 บาทต่อปี ชอบฟังลิเกมากกว่านักศึกษามีรายได้ 10,000-20,000 บาทต่อปี และนักศึกษามีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อปี

ผลจากการวิเคราะห์และทดสอบทางสถิติ จะพบว่าพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุของนักศึกษาทางไกล มีความแตกต่างกันบางประการตามตัวแปรทางด้านเพศ อายุ อาชีพและรายได้ ซึ่งมีแนวโน้ม เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์และทดสอบความแตกต่างในด้านความต้องการเกี่ยวกับรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนของนักศึกษาทางไกลตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ และรายได้

4.1 จากผลการวิเคราะห์และทดสอบความแตกต่างในความต้องการด้านเนื้อหา รายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนของนักศึกษาทางไกลทั้งเพศชายและเพศหญิง พบว่ามีความแตกต่างในเรื่องของความต้องการด้าน เนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยนักศึกษาเพศชายมีความต้องการเนื้อหารายการวิทยุในเรื่อง เอกเทศสัญญาว่ามากกว่านักศึกษาเพศหญิง ส่วนนักศึกษาเพศหญิงมีความต้องการเนื้อหารายการวิทยุในเรื่องกฎหมายครอบครัวมากกว่าเพศชาย

สำหรับรูปแบบการเสนอรายการวิทยุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการดำเนินรายการ เพศชายต้องการชุดแบบสนทนาหรือแบบสัมภาษณ์มากกว่าเพศหญิง ส่วนนักศึกษาเพศหญิงชอบการชุดแบบเป็นกันเองมากกว่านักศึกษาเพศชาย

4.2 จากผลการวิเคราะห์และทดสอบความแตกต่างในความต้องการด้านเนื้อหา รายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนของนักศึกษาทางไกลแต่ละกลุ่มอายุ พบว่ามีความ ต้องการแตกต่างในเรื่องของรายการด้านสุขภาพอนามัย โดยนักศึกษาที่มีอายุ 16-19 ปี และ 20-39 ปี มีความต้องการเนื้อหารายการเรื่องการป้องกันโรคต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาที่มี อายุ 40-59 ปี ส่วนนักศึกษาที่มีอายุ 40-59 ปีมีความต้องการรายการเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อ ผู้ป่วยมากกว่านักศึกษาที่มีอายุ 16-19 ปี และ 20-39 ปี

สำหรับรูปแบบการเสนอรายการวิทยุ นักศึกษาทางไกลแต่ละกลุ่มอายุ ผลการวิเคราะห์ และทดสอบทางสถิติพบว่า กลุ่มอายุ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

4.3 จากผลการวิเคราะห์และทดสอบทางสถิติเกี่ยวกับความแตกต่างในด้านความ ต้องการเนื้อหา รายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนของนักศึกษาทางไกลแต่ละสาขาอาชีพ พบว่ามีความต้องการแตกต่างกันระหว่างนักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพตรงกับความต้องการเนื้อหา รายการวิทยุด้านสุขภาพอนามัย โดยนักศึกษาที่มีอาชีพทรง ทำไร่ ทำสวน อุตสาหกรรมใน คริว เรือน ค้าขายและรับจ้าง มีความต้องการเนื้อหาเรื่องการวางแผนครอบครัวมากกว่านักศึกษา ที่มีอาชีพทรงทำนา และเลี้ยงสัตว์ ส่วนนักศึกษาที่มีอาชีพทรงทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย และรับจ้าง มีความต้องการเนื้อหารายการด้านการปฏิบัติต่อผู้ป่วยมากกว่านักศึกษาที่มี อาชีพทรงทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน

สำหรับความต้องการรูปแบบการดำเนินรายการวิทยุ พบว่านักศึกษาที่มีอาชีพทรง ด้านทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์และรับจ้าง มีความต้องการรูปแบบรายการแตกต่างจากนักศึกษา ที่มีอาชีพทรง ทำไร่ อุตสาหกรรมในครัวเรือน และค้าขาย ในเรื่องต้องการให้จัดรายการแบบ ให้ความรู้ล้วน ๆ อย่างไรก็ตามนักศึกษาที่มีอาชีพทรงส่วนใหญ่ต้องการรูปแบบรายการให้ความรู้ ทางวิทยุแบบให้ความรู้แล้วแทรกบันเทิง

4.4 จากผลการวิเคราะห์และทดสอบทางสถิติเกี่ยวกับความแตกต่างในด้านความ ต้องการเนื้อหา รายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนของนักศึกษาทางไกล แต่ละระดับรายได้ นั้น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด

สำหรับรูปแบบวิธีเสนอรายการของนักศึกษาทางไกล แต่ละระดับรายได้ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป จากผลการทดสอบทางสถิติ พบว่า ตัวแปรด้าน เพศ อายุ อาชีพของนักศึกษาทางไกลมีความแตกต่างในเรื่องของความต้องการเนื้อหาการเรียน แต่ไม่พบความแตกต่างตามตัวแปรด้านรายได้

สำหรับรูปแบบวิธีการเสนอรายการวิทยุเพื่อการศึกษาทางไกล ผลการทดสอบทางสถิติ พบว่า แยกต่างกันตามตัวแปรด้านเพศและอาชีพ แต่ไม่แตกต่างกันตามตัวแปรด้านรายได้และอายุ

อภิปรายผล

หลังจากใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เมื่อนำผลต่าง ๆ มาดำเนินการวิเคราะห์จึงสรุปได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 กำหนดไว้ว่า นักศึกษาทางไกลที่มีความแตกต่าง ๆ กัน ในด้านเขตที่อยู่อาศัย เพศ อายุ อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อทางวิทยุแตกต่างกัน

หลังจากการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีถิ่นอาศัยในเขตอำเภอเมือง และนอกเขตอำเภอเมือง มีแนวโน้มที่มีพฤติกรรมแตกต่างกันในการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับเรื่องจุดมุ่งหมายในการฟังรายการวิทยุเพื่อการศึกษา โดยนักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอเมือง และนอกเขตอำเภอเมืองส่วนใหญ่ฟังรายการวิทยุเพื่อความรู้อย่างชัดเจน แต่ยังมีนักศึกษาทางไกลอีกบางส่วนที่มีจุดมุ่งหมายในการฟังรายการแตกต่างกัน เช่น นักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอเมืองต้องการทราบถึงความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์บ้านเมือง แต่นักศึกษาทางไกลนอกเขตอำเภอเมืองมีจุดมุ่งหมายในการฟังรายการวิทยุเพื่อความบันเทิง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงนักศึกษาทางไกลที่มีถิ่นอาศัยต่างกันมีการเปิดรับสื่อทางวิทยุแตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน

นอกจากนี้ ยังพบว่า เพศ, อาชีพหลัก ของนักศึกษาทางไกลยังมีความแตกต่างกันในเรื่องของรายการประเภทความรู้ที่ซอซงฟังอย่างชัดเจน ตลอดจนรายได้ของนักศึกษาทางไกลซึ่งมีความสัมพันธ์กับความแตกต่างของการรับฟังข่าว แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อทางวิทยุ

ผลจากการวิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของนักศึกษาทางไกล ซึ่งมีความแตกต่างกันในครั้งนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences Theory) โดยทฤษฎีนี้ได้รับการพัฒนามาจากแนวความคิดเรื่องสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus-Response) ซึ่งได้นำมาประยุกต์ใช้อธิบายเกี่ยวกับการสื่อสารว่า ผู้รับสารที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันจะมีความสนใจต่อข่าวสารแตกต่างกัน

De Fleur ได้เป็นผู้วางหลักเกณฑ์พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีนี้ไว้ว่า

1. บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพ และสภาพทางจิตวิทยา
2. ความแตกต่างกันดังกล่าวนี้ เป็นเพราะบุคคลมีการเรียนรู้จากสังคมแตกต่างกัน
3. บุคคลที่อยู่ต่างสภาพแวดล้อมกัน จะได้รับการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน
4. การเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และบุคลิกภาพแตกต่างกัน

De Fleur ได้สรุปไว้ว่า ข่าวสารต่าง ๆ ในสังคมเปรียบเสมือนสิ่งเร้าที่ทำให้ผู้รับสารแต่ละคนมีการตอบสนองต่างกัน รวมทั้งสร้างลักษณะความแตกต่างของบุคคลด้วย

จากทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลนี้สามารถอธิบายความแตกต่างของนักศึกษาทางไกลในสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งกำหนดไว้ว่า นักศึกษาทางไกลที่มีความแตกต่างกันในด้าน เขตที่อยู่ อาศัย เพศ อายุ อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อทางวิทยุแตกต่างกัน เพราะผู้รับสารที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน จะมีความสนใจต่อข่าวสารแตกต่างกัน ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 กำหนดไว้ว่านักศึกษาไกลที่มีความแตกต่างกันในด้านที่อยู่อาศัย

เพศ อายุ อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ มีความต้องการรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนแตกต่างกัน

หลังจากการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีความแตกต่างกันในด้านที่อยู่อาศัย เพศ อายุ อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ มีความต้องการรายการวิทยุ เพื่อการศึกษาออกโรงเรียน มีแนวโน้มแตกต่างกันหลายประการ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือมีความแตกต่างกันในเรื่องความต้องการรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียน เกี่ยวกับความรู้ในเรื่องกฎหมาย แห่งและพาณิชย์ เรื่องสุขภาพอนามัย ตลอดจนรูปแบบและวิธีเสนอรายการเพื่อการศึกษาออกโรงเรียน

อย่างไรก็ตามจากผลการวิเคราะห์พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและความต้องการรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียนของนักศึกษาทางไกล ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญอีกหลายประการ ซึ่งอาจเป็นเพราะการจำแนกความแตกต่างระหว่างนักศึกษาทางไกลที่มีถิ่นอาศัยแตกต่างกัน คือ เขตอำเภอเมือง และนอกเขตอำเภอเมืองนั้น อาจแยกความแตกต่างไม่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องของความเจริญ เนื่องจากจังหวัดลำปาง มีถนนที่เชื่อมระหว่างอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมืองติดต่อกันสะดวก นักศึกษาจากต่างอำเภอสามารถเดินทางเข้าไปในเขตอำเภอเมืองได้โดยง่าย ทำให้เรียนรู้ ถึงความเจริญเติบโตของบ้านเมือง สภาพสังคม และความเป็นอยู่ของเมืองที่ถือว่าพัฒนาแล้ว (Cosmopolitanese) และกลายเป็นคนทันสมัยในที่สุด (Modernization)

นอกจากนี้จังหวัดลำปาง ทุกอำเภอมีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง ทำให้นักศึกษาทางไกลทั้งในเขตอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมือง สามารถรับฟังและรับชมรายการทางวิทยุและโทรทัศน์ได้พร้อมกัน เป็นการรับข่าวสารเหมือน ๆ กัน อาจทำให้ความคิดเห็นและความต้องการของนักศึกษาทางไกลทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการคล้ายคลึงกันตามไปในบางประการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะ "กรณีศึกษา" ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะการ เปิดรับสื่อและความต้องการรายการเพื่อการศึกษาทางไกล ระดับมัธยมปลายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ จังหวัดลำปาง จึงไม่อาจนำไปสรุปได้ว่าเป็นลักษณะเหตุการณ์หรือความต้องการของนักศึกษาทางไกลทั่วประเทศ ดังนั้น หากจะมีการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการวิจัยในลักษณะ เดียวกันนี้ให้กว้างขวางครอบคลุมทุกภาคของประเทศไทย แทนกรณีศึกษา
2. ควรได้มีการศึกษาวิจัย เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินงาน เพื่อผลิตรายการเกี่ยวกับ การศึกษานอกโรงเรียนในแต่ละภาค ซึ่งมีสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบที่แตกต่างกัน
3. ควรมีการศึกษากับปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานผลิตรายการวิทยุ เพื่อการศึกษานอกโรงเรียนประจำภาคต่าง ๆ เพื่อจะใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินงานผลิตรายการ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคณะทำงานผลิตรายการวิทยุ เพื่อการศึกษานอกโรงเรียนและความต้องการของนักศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงว่าการเปิดรับสื่อทางวิทยุและความต้องการรายการวิทยุ เพื่อการศึกษานอกโรงเรียนของนักศึกษาทางไกลในเขตอำเภอเมือง และนอกเขตอำเภอเมือง มีความแตกต่างกันในบางประการ จึงนับว่ามีเหตุผลที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนโดยตรง ควรดำเนินการสำรวจเหตุการณ์การเปิดรับสื่อทางวิทยุ และความต้องการรายการวิทยุ เพื่อการศึกษานอกโรงเรียนของนักศึกษาทางไกล กลุ่มเป้าหมาย ทั้งใน เขตอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมือง ในแต่ละจังหวัด เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเนื้อหา รูปแบบวิธีการเสนอรายการ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

๒. ในการดำเนินการผลิตและจัดรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ภาคและศูนย์ฯ จังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ในการผลิตและจัดรายการวิทยุ เพื่อส่งเสริมความรู้แก่นักศึกษาและประชาชน ควรคำนึงถึงเนื้อหาและรูปแบบการเสนอรายการตลอดจนช่องทางการส่งสารว่าช่องทางไหนจะไปถึงผู้รับกลุ่มใด ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

๓. ในด้านรูปแบบวิธีเสนอรายการนั้น ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่านักศึกษาทางไกล ทั้งในเขตอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอ ส่วนใหญ่ชอบฟังรายการในรูปแบบของการให้ความรู้แล้วแทรกบันเทิง ตลอดจนการพูดคุยอย่างเป็นกันเองกับผู้ฟัง ดังนั้นการจัดรายการวิทยุเพื่อการศึกษาออกโรงเรียน จึงควรเสนอรายการให้สอดคล้องกับรสนิยมของผู้ฟัง

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย